6ՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 1680 — ԻԶՄԻՐ 6/19 ՓԵՏՐՎԱՐ 1915 — ՈՒՐԲԱԹ

طاشينك

ارمنيجه يومى سياسى غزته

صاحب امتياز: هراير صاموريان

"TACHINK,,
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN
SMYRNE

Directeur - Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏԱՐԻ.	ՎԵՑ.	ՆԻՒ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	20
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳԱՒԱՌ	80	40	
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	25	12	Ֆր

Չհրատարակուած ձեռագիրք եւ չեն ետուիր

ՏՆՕՐԻՆ - ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ՀԱՅԵԼԻՔԻՆ ՄԷՋ

Զարմանալու բնաւ տեղի չկայ երբ Մլլէի գործակալութիւնը աւելի օր կը նկարագրէր Եգիպտոսի առմանններուն վրայ Անգլիացւոց ունեցած պահական ազդեցութիւնն ու իրենց չփոխարինելի նկատուիլ իրենց առևտրական շահերուն վրայ անընդհատ գէնք պարպելը։ Շատ բնական էր որ այսպէս պիտի ըլլար, մինչեւ հնգակ Անգլիացիք իրենց գոնազութիւնէն չէին զրկուած ըմբռնելն թղթերն ձեռք առնել և հաւատալ նկատել թէ օսմանեան բանակին անապատի ահագին տարածութիւնը կարել անցնելով՝ կրնայ Եգիպտոսի առմաններուն վրայ գոնուիլ և լուր պատ մը առ անգլիական ամբարատաւանութեան։ Ահա այսօր բոլոր կաւնանք ականատես ըլլալու օսմանեան յաղթական բանակին հերոսական ձիզերուն պատճառ։

Ահա թէ ի՞նչ կը զրէ Մլլէի գործակալութիւնը, խիստ չահեկան տեղեկութիւններ, չափազանց հետաքրքրական և արժանի կարդալու ու կրկին ու կրկին անգամ կարդացուելու։

«Մեր բանակին յառաջապահներուն կատարած հետախուզական առաջին յառաջխազացութիւնը այնպիսի տարած պատճառած է թշնամիին որ ներկայիս չկայ անպլիական պինուար մը որ ուժ ըլլայ ա՛չ միայն չբանդքին անցնել փորձելու այլ անոր չըշկապքը մօտենալու համար։ Գիշերը երբեմն երբեմն հրացանի և գնդացիրի հարուածները կը լսուին չբանցքին արեւմտեան եզերքին վրայ։ Անգլիացիները գէտ առաջին անակնկալին ազդեցութեան տակ, ամենուրեք թշնամի կը տեսնեն և գնդակ ու ուժմբ կ'արձակեն առուերներու վրայ։ Առագաստին լարուածութիւնը խանգարող այս ազմուկը գրեթէ ժամանցներէն մէկը կը կազմէ մեր զօրքին։ Չբանցքի եզերքներուն մօտ գտնուող գիւղացիները երբեմն կ'ազատակին. «Թող Աստուած յաղթութիւն չընծայէ Ե.րդ Սալթան Մէհէմմէտին» կը թուի որ այս միամիտ մաղթանքները մեզական ազդեցութիւն մը կը գործեն Անգլիացիներուն վրայ, որոնք այս խօսքերը լսելնուն պէս կը կատղին՝ և իրենց գնդացիրն վրայ կը վազեն՝ իրենց մարդանքը վերահսկելու համար։ Չբանցքին մօտ մեր գործողութիւնները ապացոյց մըն են մեր բանակի ոգեշնչելի կազմակերպութեան, ինչպէս նաև օրինակ մը մեր զօրքերու կարգապահութեան ու հաստատակամութեան։ Անհնարաւորի է ուրախութիւնը մեր զօրքին որ լիապէս օժտուած բլլալով իր անհրաժեշտ առարկաներով, գնդակ առ գնդակ կը յառաջանայ այս թիւին անապատին մէջ 300 քիլոմէթր տարածութեան մը վրայ։ Բանակին վանդ փաթաթուածքը, Ամենակարողին անունը ու պատերազմի ապագաները միայն կ'արձագանգին անապատին մէջ։ Եգիպտոսի յառաջիկայ ազատագրութեան հետաքրքրութիւնը կը հարկէ բոլոր խոչընդոտները։ Արտօնուած չեմ անհրաժեշտ մանրամասնութիւններ տալու մեր բանակին այնքան բազմազան նպատակով վերջին հետազօտական յառաջխազացութեան, ինչպէս նաև պինուարներու յառաջխազացման և չբանցքին անցքը ապահովելու համար ի գործ դրուած միջոցներու մասին»։

Վերի հատուածը Ազատամարտ կ'արտատպեմ իմ կողմէս աւելորդ յօդուածներ մը և անօգուտ չանք մը պիտի բլլար բացատրութիւններու մէջ մանելդ հակառակ բուռն փափաքիս, բայց ինչպէս պիտի կատարէ Մլլէի գործակալութիւնը, անհրաժեշտ մանրամասնութիւնները տալու պատրաստ չէ, միայն չբանցքէ թէ՝ Օսմանցիներուն համար մեծ բազդատութիւն մըն է ականատես բլլալ այս տեսակ ամենամեծարժէք յառաջխազացութիւններու, ծայրայեղ համեստութիւն մը պիտի բլլար...

ԵՍԱՅԻ

ԴՐԱՑԻ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

Ներկայ պատերազմին սկիզբէն ի վեր ամենէն շատ մեր ուշադրութիւնը գրաւող խնդիրներէն մին եղած է, չէզոք երկիրներու թերթերուն, մանաւանդ այս երկիրներէն մեզ զրացի եզողներու մամուլին հրատարակութիւնները։ Այն կարեւոր պայքարը որուն մէջ մենք այժմ կը գտնուինք չ'տեսիլ մեզ մեր բոլոր ուժն ու կորովը չատկացնել հայրենիքի պաշտպանութեան, որուն հետեւանքով ոչ մեզ հանգիստ եզող բարեկամութեանց և ոչ ալ թշնամական խմբակներուն մեկին մեկին կրնանք պատասխանել, թէև ատնք չեն կարեւորները իրենց կարեւորութիւնը։ Զանազան երկիրներու մէջև թերթերու վերաբերութիւնն ու բանավէճերը խաղաղ ժամանակներու մէջ, պատճառն այն պարագային երբ քաղաքական հարցեր զիւանագիտութեամբ կը լուծուին, օգտակար կ'ըլլան։

Իսկ երբ խօսելու իրաւունքը կը սպրսուի ուժերին ու թնդանօթին, այդ պարագային հարցերով զբաղիլ աւելի, ներքին խնդիրներով պարապիլ, լուսաւորել մտքերը, ու պատասխանութեան կարեւորութիւնը զգուշացնել։ Այսօր պատերազմիկ երկիրներու գրեթէ ամենուն մէջ մամուլները այս ճամբան բռնած են։ Ընդհանրապէս այս խոհեմ ընթացքին հետեւած են Գերմանիոյ ու Աւստրօ-Հունգարիոյ բանխոյց մամուլները։ Պատերազմիկներու հետ սեռնուելիք հաշիւները վերնագրին պէտք է յանձնել, չէզոք երկիրներու հաշիւներն ալ՝ պատերազմի լրանալէն յետոյ նոր հետազօտութեան համար։ Այս վիճակը պէտք է ձգել։ Այս վիճակը պիտի սեւ մինչեւ այն տեղն երբ վերնագրական կեանքը իր սովորական գործունէութեան վերջ տալով, խնդիրը յանձնէ պերճանագիտութեան։ Մամուլը միշտ մեծ ուժ մըն է որով մին կրնայ հասկնալ իր թշնամին ու բարեկամը, քանի որ ան նաև զգացումներու անխարդախ հայելին է։ Այս տեսակէտ կրնայ լսուիլ թէ ներկայ պատերազմին մէջ օսմանցիութիւնը կորպ մը ձշմարտութիւններ ցոյց տուաւ, որոնք պէտք չէ մոռցուին իր բարեկամներուն և թշնամիներուն կողմանէ։

Ներկայ պատերազմը ցոյց տուաւ Թրքօ – Պարսկական եղբայրակցութիւնը, ու անոր անկիզնելիութիւնը որ աշխարհի ուշադրութիւնը գրաւեց, և որուն մէջ մեծ գեր խաղացին պարսկական մամուլն ալ իր զանազան հրատարակութիւններու։ Ազատութեան համար մղուած պայքարը տա վերջին մի քանի տարիներու ընթացքին, Պարսկաստանի մէջ գրական տպարկին նոր կեանք մը պարգեւեց։ Շիրազի քաղցրահնչիւն բարբառով գրուած օրաթերթերէն և չարաթաթերթերէն թերու թիւը անհամեմատօրէն տուաւ այնպէս որ, ինչպէս առհասարակ ուրիշ երկիրներու նմանապէս Պարսկաստանի մէջ ալ մամուլը կարեւոր ուժի մը տարիճանին հաւասարեցաւ։

Ուրիմն ներկայ պայքարին սկիզբէն ի վեր պարսկական մամուլին իր չահեկան Անգլիոյ և Ռուսիոյ դէմ ըլլալը հասկնալով՝ առանց բացառութեան միաձուլ օսմանեան բանակին միանալու մասին յայտնած վախքը ցոյց կուտայ որ թէ Պարսկաստանի և թէ Թուրքիոյ մէջ այս կատաղութեանց առհմանապրական ձև մը առնելը բոլորովին պարապ չէ անցած։ Այս զգոյշութիւնը ոչ թէ միայն Պարսկաստանի այլ բոլոր իսլամ երկիրներու մէջ ծագած է։ Սակայն օտարազգեստներէն ներքև գտնուող վայրերու մէջ ճշմարտութիւնը այսպէս բացայայտ կերպով ըսել անկարելի ըլլալուն համար, ընդհանուր կարծիքը իրենին զարտուղութիւններ կատնտնայ։ Օսմանեան պատութիւնը արտաքին անկախ է, պէտք չկայ ճշմարտութիւնը գոզարկելու։ Պարսկաստանի մէջ իսլամ ժողովրդեան զգացումը այնքան բորբոքած էր որ ուսեր ու անպլիացիք զարմացան բոլորովին եգիպտոսի մէջ ևս միևնոյն զգացումը կը տիրէ, եթէ անպլիացիք թոյլատրէին անկախ մամուլի մը գոյութիւնը, մինչ նոյն հրատարակութիւնները պիտի տեսնէին նաև հոն։ Բայց, եգիպտոսի մէջ, անկախ թերթերը բոլորն ալ գազրեցուցուեցան։ Այժմ հոն հրատարակուող թերթերը իրենց էջերը լցուած են կարգ մը օտարներու անպէտ գրիչներուն։ Անտարակոյս, երբ օսմանեան բանակը յաղթականօրէն մտնէ եգիպտոս և ժողովրդեան պարտիզ ազատութիւն, այդ ատեն մամուլը իր ազատ կարծիքները պիտի արտայայտէ։

Երբ խօսքը ուղղենք մեզ առհմանակից եղող եւրոպական ազգութեանց, ամենէն շատ Պուլկար մամուլը մեր ուշադրութիւնը գրաւած է։ Պուլկարիոյ մէջ զանազան կուսակցութիւններ կան, սակայն երբ խնդիրը Թրքօ-պուլկար յարաբերութեանց վրայ գաղնայ, գրեթէ ամբողջ մամուլը համաձայն կը գտնուի Պալքանեան ազգութեանց մէջ, մանաւանդ Պուլկարիոյ մէջ՝ ռուսական դուպլիներ ապարդիւն ձնացին։

Ռումանիոյ մէջ սակայն, միևնոյն վիճակը չի կրցանք տեսնել։ Այս երկրին մէջ մակովեան խաբէութիւններ կարգ մը երկրպագուներ գոյութիւն ունէին, ու Պուքրէշինան հարցը ռուսասէրներու թիւը կ'աճեցնէր օրըստօրէ։ Սակայն ռումէն մամուլին Թուրք պզտութեան դէմ ունէ անարդանք չի կատարելը, ինչպէս նաև քաղաքական չրջանակներու ևս Թուրքիոյ դէմ ունէ թշնամութիւն ցոյց չիտալը յայտնի է։ Մենք հաստատ համոզում գոյացուցած ենք թէ Ռումանիա ներկայ պատերազմին մէջ իր էական դերը չպիտի գատուի, վերջապէս, լաւ հաւատք գոյացուցած ենք թէ մանաւանդ այն թերթերը որոնք ռումէն են խոհեմութեամբ, միշտ կը փափաքին Թրքօ-ռումէն բարեկամական կապերը ամրապնդել։

Ասպետ

ՇՈՓ - ՄՈՓ

Ց. ԱԼՓԱՐԱՏ

Ատացանք վերջապէս մեր սիրելի նրպիծարանին Կաղանդի տեսիլը՝ Զամանհանելու նուէր բրած Կաղանդչէք պրոքզոյկը, որ կ'պարունակէ երեք վիպակներ։ Ինչո՞ պատկեայ իրմէ.— Ծնորակով ժամացոյցը.— Սիկառէթը։ Գինն՝ 60 փարա պիմել՝ Տիար Կ. Մալէճանեանի։

Ազգային Անցուդարձ

Նախընթաց առաւօտ քաղաքական ժողովը ինչ ինչ կարեւոր խնդիրներու համար՝ բացառիկ նիստ կազմեց նախագահութեամբ Աւագնորդ Ս.ի և ներկայութեան Ն. Նորսէսեան, Տօք. Էնճիճեան, Ս. Թազարեան, Յ. Իփլիքճեան և Բ. Թօփալեան էֆ.ներու։ Սոյն նստին խորհրդակցութենէ՝ յառաջ հրաւէրով՝ մասնակցեցան նաև մայր դիւանէն Տ. Աշխեն և Յ. Չարենց էֆ.ները, Տնտեսական խորհուրդէն՝ Մ. Ազնաւուրեան, Խ. Եփրեմ էֆ.ները, նամանաւանդ վարչական ժողովոյ անդամ՝ Մ. Մօրուքեան էֆ.։

— Զորեքշաբթի երեկոյ հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը իր չարաթական նիստը գումարեց նախագահութեամբ Աւագնորդ Ս.ի Ներկայ էին Արշակ Դաւիթ և Տիգրան Տօնիկեան էֆ.ները։ Նը բացակայէին Գ. Պալպլի էֆ. ճամբարդութեան, իսկ Զ. Սպարթալը անհանգստութեան պատճառաւ։ Որոշուեցաւ հրաւարեալ երկու անդամներու տեղ յաջորդորդին ընտրելիները ներկայել Ժող. Ժողովոյ ի վաւերացումն, ամեն նստի կանոնաւոր մեծամասնութիւն կարենալ ունենալու համար։ Նամանաւանդ որոշուեցաւ առաջին աւելիս կազմել տիկնանց խնամակալութիւն մը, որու պէտքը մեծապէս զգալի է, հիւանդանոցի ներքին մաքրութեան և ճերմակեղէններու լրնդլոյն համար։ Ժողովը զբաղեցաւ նաև մատակարարական ընթացիկ խնդիրներով։

Ուրախութեամբ կ'տեղեկանանք որ հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը նամանանութեամբ Արշակ էֆ. Դաւիթի մտազրութիւն ունի հաստատութիւնը օժտել ևլեքտրական լոյսով։ Արդարև ներկայ օդային կապի և լամբարի դրութիւնը թէ անմաքրութիւն և թէ մանաւանդ ամենամեծ ծախս մըն է որ տարեկան չուրչ 8)–10) ոսկի կ'նաչուանի։ Հոգաբարձութիւնը կ'յուսայ ևլեքտրական լոյսը հաստատել նիւթական չատ նպաստաւոր և դիւրամատչելի պայմաններու մէջ, իսկ յետոյ տարեկան ծախք միայն պիտի երթայ հազիւ չուրչ 20–30 ոսկի, ինչ որ ամենամեծ խնայողութիւն մը պիտի ըլլայ կատարեալ չաղոթութիւն և արագ գործադրութիւն կ'մաղթենք։

— Ինչպէս գրած էինք Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան աւագերկութեամբ և քաղաքական ժողովոյ որոշմամբ, որոշուած էր ժամանակ մը ի վեր հիւանդանոցի մէջ պատասխարուած 9–11 տարիների 10ի չափ օրերը որբանոց փոխադրել, նկատելով որ անոնց Հիւանդանոցի մէջ ներկայութիւնը թէ իրենց համար վնասակար և թէ Հիւանդանոցի համար անպատեհ է։ Կ'տեղե անանք սակայն որ Որբանոցի խնամակալութիւնն ինչ ինչ արդարացի պատճառներով գրժամակութիւն ցոյց կուտայ ընդունիլ այդ օրերը։ Կ'լսենք թէ մինչեւ ճամբայ մը գտնելու համար Որբանոցի խնամակալութիւն և Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւն խաւն նպատ մը պիտի գումարեն։ Մեր կարծիքով լաւագոյն է որբանոց ընդունիլ այդ խեղճ որբուկները, որոնց ներկայ վիճակը ծայրայեղօրէն արգանտալ է և գտնենք ևս չգրկել միւսներու վայելած հոգածութենէն Հիւանդանոցի մէջ անոնց գոյութիւնը ոչ թէ միայն փիլիքաքէս այլ մանաւանդ բարոյապէս ապահով կորսուած է, և որբանոցի մէջ անոնց ներկայութիւնը

որքան ալ անպատեհութիւններէ զերծ չնկատուի, կարելի է առանց սասչքը առնել աւելի մօտէն և աւելի խիստ հսկողութեամբ մը. ի հարկին պաշտօնեայ ևս աւելցնելով, քանի որ ազգը լսապէս ցոյց առաւ որ իր բարենպատակ հաստատութեանց համար, դրամ չխնայելը ընտ, երբ հաստատ համոզումը ունի որ դրամը իր նպատակին կ'երթայ և կ'արդիւնաւորուի:

— Առաջնորդ Ս.ը նախընթաց օր ուղեւից վեհմ. կաթողիկոսին և վինաւորապրութեան պետ վեհմ. Բիզա փաշայի և վինաւորական ինչ ինչ խնդրոց մասին տեսակցութիւն մը ունեցաւ:

— Ազգասահման ընկ. կ'նուիրեն օր. Հայկանոյշ Շիշմանեան 1/2 ոսկի, Տիար ձօն Տիրացուեան 1 ոսկի Տիկին Սօֆի Տիրացուեանի մահուան քառասունքին տուիր Տիար Պետրոս Շէրէնեան 20 ֆր. իր մօր մահուան տարելիսին տուիր, Աւետիքեան վճռատան պաշտօնեայք 13 ուլմնոյ:

— Ազգ. երկաթ վարժարանոց ազգասիրական աշակերտներու ներքնազգեստի համար 1 թոփ քսպօթ Տիար Զարեհ Անտոնեան:

— Գօրաէլիօն եկեղեցւոյ Տիկ. Ղևոնդուհի Գ. Գարագաշեան 14 զոյգ հողաթափ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Հոգ-Ընթախնամ ընկերութիւնս կը փութայ հրապարակել իր անհուն շնորհակալիքը յայտնել թէ՛ այն բարեսէր անձնաւորութեանց որոնք իրենց աջակցութիւնը չ'զլացան ընկերութեանս ի նպաստ տրուած հանդէսի արդիւնաւորման համար. և թէ յայտարկին մասնակցող բոլոր Հայ և օտար ազն. օրիորդներու և պարոններու որոնք իրենց ունեցած ամբողջ ապահովն և մասնագիտութիւնը ընկերութեանս տրամադրելով իր ձեռնարկած գործերուն գործի յաջողութիւնը ապահովեցին:

Ընկերութիւնս երախտապարտ կզգայ ի մասնաւորի իր անհուն շնորհակալութիւնը յայտնել Ազն. Տիկին. Մ. Մօրուքեանի որ ո՛չ թէ միայն իր երկու սիրասուն զաւակներու և իրենց նոյնքան արժանի դաստիարակուհի Օր. Սալէբեանի մասնակցութիւն նուիրելով ճոխ և բազմազան յայտագիր մը պատրաստել տալով ընծայից մեզ, այլ ինքն անձամբ իր ունեցած հմտութիւնն, կարողութիւնն և անխոնջ աշխատութիւնն կարգագիր մասնախումբի տրամադրութեան տակ դնելով, մեծապէս օժանդակեց. այն հանդէսի կազմակերպութեան և այգու ապահովեց անոր թէ՛ նիւթական և թէ՛ բարոյական յաջողութիւնը: Թո՛ղ Ազնիւ Տիկինն վստահ ըլլայ թէ Ատուած վարձահատոյց պիտի ընէ իր բոլոր աշխատութիւնները քանի որ ներկայ տագնապալի և ամենագժուար ժամանակի մէջ 45 անտէրունչ որբուկներու աւօրեայ անունդը ժամանակ մը ևս ապահովելու համար նոյնիսկ զոհողութիւններ ընելու յանձն առաւ:

Նոյնքան շնորհակալութիւն Ազն. Օր. Սալէբեանի, որ ոչ թէ միայն արուեստագէտի նուրբ ճաշակով կազդուցաւ հանդիսական զմայլելի տեսարաններ կազմակերպել և առանց համար պահեկներու խումբը վարժեցնել՝ այլ իր անձնական նշանաւոր գործակցութեամբը հանդէսին փայլն ևս աւելցուց և յաջողութիւնը կատարեալ ըրաւ:

Մանաւանդ շնորհակալութեանց արժանի են նաև Օրդք. Վերժինի Աչճան և Հերմինէ Հովհան որ իրենց գնահատելի աշակցութեամբ կարգագիր մասնախումբի ամենագժուար գործը պիտացնելէ զատ Օր. Աչճան նուիրեց նաև իր անձնուէր նուագակցութիւնը. իսկ Օր. Հովհան իր ընտիր քերթուածներէն մին ևս ընծայաբերել գնդ. վան տէր զէր որ արուեստի պահանջած ամէն պայմաններով կարգագիր արտասանել և աքանչացուցիչ պատճառել ներկաներուն:

Անհուն շնորհակալութիւն Օրդք. Արմինակ կոստանի, Վէմմանի, տը Անտըրխայի և Տէրպէտէրեանի, որոց զմայլելի և քաղցր ձայնը այն առաջնան ապաւորութիւն մը թողուց ունկնդիրներուն վրայ որք չերմաջերմ ծափահարութիւններով հարկադրեցին տաղանդաւոր օրիորդներն կրկին և կրկին երգել:

Նոյնքան շնորհակալութիւն Օրդք. Մօրուքեանի, Յովսէփեանի և Պրնք. Մօրուքեանի և Ա. Հարունցի որ «Լամոն Ռօսթանի» մի կատակերգութիւնը այնքան մեծ յաջողութեամբ ներկայացուցին որ նոյնիսկ լիզուէն չատ լաւ հասկցող օտարներ իրենց չերմաջերմ շնորհաւորութիւնները յայտնեցին Հայ Օրիորդներու և Պարոններու օտար լիզուի մէջ ըրած իրենց այսքան մեծ յառաջդիմութեան համար:

Անհուն շնորհակալութիւն Օրդք. Քարէթիի, Վէտովայի, տ'Անտրիայի, Սիրանոյշ Գասպարեանի, Մ. և Ա. Փափազեանի, Զ. Զաքեանի, Է. և Լ. Մօրուքեանի, Ն. և Բ. Պերկամպեանի, Ի. և Լ. Ազգալարեանի և Պրնք. Վէտովայի, Ամբրանեռու, Եուանեանի, Տ. Գասպարեանի, Ա. Հարունցի, Ներսէսեանի, որոնք Ազն. Օր. Սալէբեանի և Բրօֆ. Բիզանեի կողմանէ պատրաստուած հռովմէական պարերու և մինկասակ խաղերու մէջ դեր առանձնելով աքանչելի տեսարաններ կը պարզէին:

Շնորհակալութիւն Պ. Եանօրուզլի որ ինչպէս միշտ այս անգամ ևս իր անուրանալի տաղանդը փայլեցուց պարեձայ թաւջուփակի վրայ Բօբըրի մի երամ ըշտութիւնն անթերի յաջողութեամբ մը ածելով: Նոյնպէս և Տօքթ. Միրզոյի որ իր Պանճօովը նորութիւն մը բերաւ մեր յայտագրին:

Շնորհակալութիւն Պր. տ'Ապրիալի, որ իր զուարթ երգերովը հաճել՝ ժամանց մը տուաւ ներկաներուն, որոնք չերմաչերմ ծափահարութիւններով իրենց գոհունակութիւնը կը յայտնէին: Իսկ որքան մեծ շնորհակալութիւն Պր. Սահեան Պերկամպեանի որ իր աքանչելի և տպաւորիչ ձայնովը պարզապէս զմայլեցուց ունկնդիրները որ առաջին անգամ ըլլալով կը լսէին թերասան երիտասարդին տաղանդը:

Շնորհակալութիւն Պրն. Լևոն Հովհաննի որ իր առաջնորդն գողտրիկ մինուխաութեամբ յայտագրի մի կարեւոր պահասը լրացուց:

Անհուն շնորհակալութիւն Քլօնարիտիի տիրոջ Տիար Յօթի Առէքսանեանցի և Տիար Խորհրդի արացմէ առաջինը Ամինոլիփի քաւարէթէրն և երկրորդը իր գաշնակներուն լաւագոյններէն մին մեզ արամադրելց մեր երկու ներկայացութեան մէջ երաժշտական լաւագոյն կատարներ նուագելու համար: Նոյնը նաև Մ. Սիհուաղի և Տալասի որ հանդէսի կարգադրութիւնը անթերի կատարելու համար պէտք եղած հսկողութիւնը կատարեցին:

Վերջապէս չերմագին շնորհակալութիւն կարգագիր մասնախումբի Ազն. անդամոց Տիարք Սպարզալիաններու, Պաքրճեանններու, Տիլտէրի և Վարպետեանի և իմաստասէրի Տիար Պերճ Սիվրիաարեանի որոնք ամէն ջանք ի գործ դրին այս հանդէսի յաջողութեան և արդիւնաւորման համար:

Իսկ շնորհակալութեան մեծագոյն բաժինը կը պարտինք յարգոյ հասարակութեան որ իր ներկայութեամբը պատուեց մեր այս հանդէսը և իր համակրանքի ցոյցերով անգամ մ'ալ հաստատեց թէ ինքն է որքին հայրը, անանկին նեցուկը և աղբատին պաշտպանը: Իզմիրի այս ժողովուրդը որ որքը կերակրելու համար Իզմիրի ընդարձակ թատրոնը երկու անգամ լեցուց, որ անկեալին և հիւանդին օգնութեան ձեռք կարկառելու համար գունդ գունդ հիւանդանոցի նըպաստին վազից, այո՛, այդ ազնիւ ժողովուրդը անգամ մը ևս հաստատեց թէ իր պատուոյ կը պզտկցնէ որքը կերակրելու, իր հանդիսաը կը զոհէ հիւանդը մխիթարելու և իր վերջին լուման կը կիսէ ազբատը պաշտպանելու համար:

ՀՈԴ. – ՈՐԲ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

(Կնքը)

ՔԱՂ. ՎԷՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

[Քաղուած Պօլսոյ եւ Իզմիրի թերթերէն]

Ռուս բանակը վերջին յարձակման պիտացրելու անկարող ըլլալով, պարպած է վարչատեղն և քաշուած է ռուսական հողի մէջ:

*** Երեկոյեան հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ռուսեր Պուքովինայի մէջ պարտութեան ենթարկուած են:

*** Իտալական կառավարութիւնը կը միջամտէ Ռումանիոյ ու Գերմանիոյ կապերը ամրապնդելու համար:

*** Պերլինէ կը հեռագրեն. Արևելեան Բրուսիոյ հասած վերջին մանրամասնութիւնք կը հաստատեն հետեւեալ, որ ռուս բանակը կրկնակի ուժգնութեամբ յարձակած է Գերմանիոյ վրայ, և թէ՛ երբ որոշում մը տանք՝ կիզի գործը որ մեր բանակներուն ընդհանուր ուղղակի է, իրեն պիտի տանի մեր պատասխանը...

(Շար.)

ՀԵԹԱԳԻՐ

[Տեղական բերքերու]

Կ. ՊՕԼԻՍ Փետր. 18.— Ամբողջ Պօլիսը այսօր գրօշազարդուած է, մասնաւոր Ֆօն Հինտէնպուրկի ուսումնական տօնակին դէմ տարած վերջին յաղթութեան ծանուցման առթիւ:

ՆՈՅՆ.— Մորհրդարանը իր այսօրուան նիստի մէջ որոշած է որ նախագահը խորհրդարանին շնորհաւորութիւնները յայտնէ Իթալիոյ նախագահին Ֆօն Հինտէնպուրկի յաղթանակին առթիւ:

ՆՈՅՆ.— Բէքիրն պահլիճը, ընդունած չէ Ճարտնական կառավարութեան կողմանէ իրեն կատարուած պահանջքները, այս վերջինն իր պահանջքներուն ոյժ տալու համար, որոշած է Ճարտնական բանակը զօրաշարժի կոչել: Ճարտնի բանած այս գործին հետեւանքով, մեծ դժգոհութիւն մը կը տիրէ չինական ժողովուրդի մէջ: Իրքուսքի մէջ Սիպերիա), յայտարարութիւններ փակցուած են քաղաքին մէջ հրաւիրելով ժողովուրդը ամէն միջոցով կռուելու, հայրենիքի պաշտպանութեան համար:

ՆՈՅՆ.— Օսմանեան տեղեկատուբիւրոն կ'իմանայ թէ Բելթրակաի ռուս զօրախումբերուն մէջ քոլէրան կը սաստկանայ:

ՆՈՅՆ. – Բելթրակրատէ կը հեռագրեն, վերջին դէպքերու հետեւանքով, ռուս նախարարապետին հրաժարումը մօտալուտ կը համարուի:

ՆՈՅՆ.— Պարսկի մամուլը սաստկօրէն կը յարձակի կառավարութեան դէմ, որ կը չարաշահէ գնդ չեզոք մնալ հակառակ ռուսական ճնշումներու և բռնութիւններու:

ԺՈՒԼ ՋԷՎԱԽՈ

ԲՈՐՏԱԵԱՆՆԵՐԸ

ՖԱՈՒՍԹ ՊԱՐՏԵԱԼ

ԹԷ·

ՄԵՌՆԻ՞Լ ԹԷ ԱՊՐՆՆԵԼ

Թևրևս Բարտաեան իր մաքին մէջ մտանուր նպատակ մը ունէր՝ ժագ Քըլէմանը Պլուա տանելով իրեն հետ: Սակայն չէ որ Բարիզէն միասին մեկնեցան և անմիջապէս Շարթրի ճամբան բռնեցին, անկէ երթալու համար Պլուա:

Ժագօպէնները վանքէն մեկնելնէն իվեր հարիւր ժամ մը անցած էր, երբ երբոյր ձիաւոր մը դուրս ելաւ անկէ: Այս ձիաւորը նոյնինքն վանքին գնահատն միաբանն էր որ պատուական ջորիի մը վրայ հեծած՝ Պլուա կ'երթար իր հաշուոյն, կամ աւելի ճիշդ՝ աղօթասաց Պուրկուէնի հաչուոյն:

Գնահատն արեզան կը կրէր իր կնոջ պատուին տակ պահուած նամակ մը: Նամակը ուղղուած էր Մոնբրանեի գքսուհիին հասցէին: Աւելի ղպուշութեան համար՝ աղօթասացը պատուիրած էր գնահատին որ միևնոյն ճամբուն վրայ իր առջևէն վազող երկու ձիաւորներէն առաջ չանցնի: Սակայն և այնպէս ամիկա աւելորդ ղպուշութիւն մըն էր, կը խորհէր Պուրկուէն, որովհետև հաւատացած էր որ արեզան իր ջորիով կարենար հասնիլ պատուական ձիերու վրայ նըստած ժագ Քլէմանին և իր ընկերոջ:

Այս ըսելէ յետոյ՝ թողունք որ ժագ Քլէման և Բարտաեան իրենց ձիերով և գնահատն արեզան իր ջորիով չարաշտկեն իրենց ճամբան, և մենք վերադառնանք Պլուա, թագաւորին սենեակը: Մեր նկարագրելիք տեսարանը տեղի կ'ունենար չարաթ մը երեքը այն օրէն ուր Մօրվէը հինգ հարիւր հազար ֆիրանքի փոխարէն Գաթէլրին ու Մէտիչիսի յանձնեց նամակը:

Այս մեկ չարաթուան մէջոցին՝ պատուոյ թագուհին վարանումներ, խորհրդածութիւններ ունեցած էր, մօտէն ուսումնասիրելով կիզհաններու ընթացքը և չանալով անոնց դէմքին վրայ գտնել իրենց մտադրած ոճիրին գաղտնիքը:

Այն օրը, ուրբաթ, նոյեմբեր 12 կիրակի էր: Թանձր մշուշ մը կը բարձրանար Լուառի վրայէն և կը ծածկէր այն բլուրը որուն վրայ կարդ կարդ կը շարուին Պլուայի փողոցները: Բազաքը հանդարտ էր, այսինքն պատգամաւորները ըստ սովորականին զբաղուած չէին՝ չարաշահելու համար պատրաստութիւնը այն նոր բէմին զոր կազմելէ կորզել թագաւորէն: Պլուայի փողոցներուն մէջ ոչ ոք կը տեսնուէր: Ընդհակառակը զինակը լեցուած էր աւազորիարներով և մեծ բազմութիւն մը կար արքայական չարաժիններուն մէջ:

Ռուշէլէն սուրհանդակ մը հասած էր՝ իմեծ զբմայում արքայական աւազանները կամ կիզհաններուն որոնք հատատրապէս առելութեամբ լեցուած էին հիւկոնեներուն դէմ: Ինչ կրնար ընել Պլարնէ:

Իրը ապացոյց վստահութեան և անկեղծ բարեկամութեան՝ թագաւորը ամէնուն առջև բացած էր Հանրի ատ Նեմուրի նամակը: Եւ բարձրաձայն կարդացած զայն Պլարնէ, խօսելով յանուն Ռուշէլի մէջ զբաղուած բոլոր քաղաքականներուն, այս հազամասին մէջ պերճանացուց ցուցած վերջին յաղթանակին կարեւորութիւնը: Գերման կառավարութիւնը «պաշտօնական ամփոփում» մը հրատարակած է, որով պատերազմը կը նկարագրէ և վեր կը հանէ անոր ուզղակի և անուղղակի հետեւանքները. այս ճակատամարտը իրր ուղղակի հետեւանք ունեցած է, ռուս տասնըմէկ զօրաբաժիններու բոլորովին փճացումը: Մինչդեռ պղրիւք նամանապէս կը ծանուցանեն թէ 50000 ռուս գերիներ բռնուած, 40 թնդանօթ և 6 պնդացիր գրաւուած են գերման զօրախումբերու կողմանէ: Մինչդեռ տեղեկութիւնք կ'ըսեն թէ մինչդեռ ռուս գերիները բռնուած այս գործին հետեւանքով, մեծ դժգոհութիւն մը կը տիրէ չինական ժողովուրդի մէջ: Իրքուսքի մէջ Սիպերիա), յայտարարութիւններ փակցուած են քաղաքին մէջ հրաւիրելով ժողովուրդը ամէն միջոցով կռուելու, հայրենիքի պաշտպանութեան համար:

ՆՈՅՆ.— Օսմանեան տեղեկատուբիւրոն կ'իմանայ թէ Բելթրակրատի ռուս զօրախումբերուն մէջ քոլէրան կը սաստկանայ:

ՆՈՅՆ. – Բելթրակրատէ կը հեռագրեն, վերջին դէպքերու հետեւանքով, ռուս նախարարապետին հրաժարումը մօտալուտ կը համարուի:

ՆՈՅՆ.— Պարսկի մամուլը սաստկօրէն կը յարձակի կառավարութեան դէմ, որ կը չարաշահէ գնդ չեզոք մնալ հակառակ ռուսական ճնշումներու և բռնութիւններու:

երկու բան կը խնդրէր.

1. Կը խնդրէր որ հիւկոնները վերադարձուին անոնցմէ գրաւուած ինչքերը. 2. Անոնց համար կը պահանջէր ազգի ազատութիւն:

Այս նամակին բարձրաձայն ընթերցումը թագաւորին կազմէ՝ ընդունելութեամբ հայհոյութիւններով, ծիծաղներով և բռնապետական իրաւունքներով ընդդէմ նամակաբերին որ բոլորովին հանդարտ ու անվրդով՝ կըսպասէր պատասխանին: Այս երկու խնդրանքներէն առաջինը՝ իրր յանդուգն պնդում առաջարկ մը նկատուելցաւ միաձայնութեամբ, իսկ երկրորդը՝ անհեթեթ:

Ինչ պէտք է պատասխանեմ իմ թագաւոր ակրոջս, հարցուց նամակաբեր հիւկոնն՝ երբ քրքիջներու և սպառնալիքներու փոթորիկը քիչ մը հանդարտեցաւ:

Ըսէք Նաւարի թագաւորին, ըսաւ Հանրի Գ. թէ պիտի խորհրդածենք մեր հաւանութեան ենթարկած խնդիրներուն վրայ, և թէ՝ երբ որոշում մը տանք՝ կիզի գործը որ մեր բանակներուն ընդհանուր ուղղակին է, իրեն պիտի տանի մեր պատասխանը...

(Շար.)